

НОВАЦІЇ, ПРАКТИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

МАТЕРІАЛИ

**У Всеукраїнського науково-практичного семінару
15-16 квітня 2022 року**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Центральноукраїнський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка
Факультет фізичного виховання
Кафедра теорії та методики олімпійського і професійного спорту

Управління освіти, науки, молоді та спорту
Кіровоградської обласної державної адміністрації

Кіровоградське відділення Олімпійської академії України

КЗ «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
імені Василя Сухомлинського»

ГО «Міжнародна наукова школа універсології у Кіровоградській області»

НОВАЦІЇ, ПРАКТИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

МАТЕРІАЛИ

V Всеукраїнського науково-практичного семінару

15-16 квітня 2022 року

Кропивницький – 2022

ББК 76.2
АА 2
УДК 815

Новації, практики та перспективи розвитку фізичної культури і спорту : матеріали V Всеукр. наук.-практ. семінару, 15-16 квітня 2022 р. Кропивницький : Видавець Лисенко В.Ф, 2022. 184 с.

Збірник містить тези доповідей про результати досліджень відповідно до мети та завдань науково-практичного семінару: 1) актуалізація стратегічних напрямів розвитку олімпійських та неолімпійських видів спорту; 2) ознайомлення з інноваційними технологіями в галузі оздоровчої та рекреативної фізичної культури; 3) напрацювання перспективних шляхів подальшого розвитку галузі фізичної культури та спорту.

Організаційний комітет:

Ключек Л. В., доктор психологічних наук, доцент, проректор з наукової роботи Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Турчак А. Л., кандидат педагогічних наук, професор, декан факультету фізичного виховання Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Бабаліч В. А., кандидат педагогічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри теорії та методики олімпійського і професійного спорту Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Бондаренко С. В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики олімпійського і професійного спорту Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Воропай С. М., кандидат педагогічних наук, професор кафедри теорії та методики олімпійського і професійного спорту Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Маленюк Т. В., кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри теорії та методики олімпійського і професійного спорту Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Собко Н. Г., кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри теорії та методики олімпійського і професійного спорту Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Панченко Г. І., кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії та методики олімпійського і професійного спорту Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (технічний секретар).

Голуб О. В., викладач кафедри теорії та методики олімпійського і професійного спорту Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (відповідальний секретар оргкомітету).

Козлова А. В. старший лаборант кафедри теорії та методики олімпійського і професійного спорту Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (секретар оргкомітету).

Коваленко О. Р. консультант Комунальної установи «Міський центр професійної підготовки педагогічних працівників» міської ради м. Кропивницького.

Коробов М. Г., завідувач науково-методичної лабораторії фізичної культури, спорту і захисту Вітчизни КЗ «Кіровоградський обласний інститут післядипломної освіти імені Василя Сухомлинського».

Аношкін М. І. фахівець відділення Національного олімпійського комітету України в Кіровоградській області.

Відповідальність за зміст та достовірність опублікованих матеріалів несуть автори публікацій.

Рекомендовано до друку Вченою радою Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (протокол №12 від 28 квітня 2022 р.)

4. Волостных В. В., Жуков А. Г., Тихонов В. А. Энциклопедия боевого самбо. Олимп, 1993. 295 с.
5. Волостных В. В., Ишков А. В. Спорт XXI века : Боевое самбо. Москва, 2002. 58 с.
6. Добрышев С. Формирование ударной техники самбистов в возрасте 14-16лет. URL: https://znanio.ru/media/formirovanie_udarnoj_tehniki_sambistov_v_vozraste_14__16_let-221961 (дата звернення 15.10. 2019).
7. Табаков С. Е., Єлисеєв С. В., Конаков А. В. Самбо : Примерная программа спортивной подготовки для детско-юношеских спортивных школ, специализированных детско-юношеских школ олимпийского резерва. Москва : Советский спорт, 2005. 240 с.
8. Шиян Б. М., Вацеба О. М. Теорія і методика наукових педагогічних досліджень у фізичному вихованні та спорті : навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2008. 276 с.

О. В. Сопотницька, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теоретичних основ і методики фізичного виховання Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка
Р. С. Сопотницький, вчитель фізичної культури Тернопільської загальноосвітньої школи №27

ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНЬОГО ТРЕНЕРА З ІГРОВИХ ВИДІВ СПОРТУ

Вступ. Ід особистості тренера, його життєвих і спортивних принципів, професійної педагогічної майстерності, високої кваліфікації залежить успішне розв'язання як загальних педагогічних завдань «навчання – виховання – розвиток», так і досягнення високих спортивних результатів. Саме тренер, нерідко, є джерелом вагомих досягнень своїх

вихованців, а тому сучасна система виховання спортсменів висуває особливі вимоги до змістового наповнення професійної підготовки майбутніх тренерів [4, с.423].

Встановлено, що тренер – це одна із найважливіших фігур в спорті, без нього важко собі уявити сучасну спортивну діяльність. Успіхи спортсменів багато в чому залежать від особистості тренера – його знань, педагогічного таланту, авторитету, волі, здатності до творчого узагальнення. Тренер – це педагог, який не тільки займається навчанням техніці спортивних рухів і розвитком фізичних здібностей спортсменів, але й формує особистість майбутнього громадянина [5, с.397].

Мета дослідження – визначити та охарактеризувати професійні якості майбутніх тренерів з ігрових видів спорту.

Результати дослідження. Оскільки успішність діяльності тренера визначається не лише рівнем професійних знань, умінь і навичок, але й ступенем сформованості професійних якостей, які покликані забезпечити успішний старт і високі спортивні показники його вихованців. Учені пропонують різноманітний набір професійних якостей, важливих для роботи тренера. Вважаємо, що майстерність тренера визначається наявністю у нього якостей, які надають своєрідність його спілкуванню з учнями, визначають швидкість і ступінь оволодіння різними вміннями. До професійно важливих якостей тренера І. Волков [1], Є. Гогунів [2] та В. Сіткар [3] відносять моральні, комунікативні, вольові, інтелектуальні та психомоторні. Подамо характеристику цих якостей.

Зокрема, тренер повинен володіти комплексом *моральних* якостей (гуманізм, ввічливість, чесність, вимогливість, справедливість, принциповість, самокритичність, оптимізм), адже моральне виховання учнів повинно базуватися не тільки на словесній формі впливу на них, але, перш за все, на особистому прикладі.

До *комунікативних* якостей відносяться вміння спілкуватись, товариськість, ввічливість, доброзичливість, що допомагають тренерові встановлювати контакт з учнями в процесі спілкування і тим самим сприяють успіху виховної роботи тренера.

Розвиток *вольових* якостей є передумовою успіху у професійній діяльності тренера. Найважливішими вольовими якостями вважають: цілеспрямованість, яка виявляється у підпорядкуванні людиною своєї поведінки певній життєвій меті; самостійність знаходить виявлення у вмінні людини дотримуватись власних принципів; рішучість виявляється у швидкому та свідомому обранні мети, визначенні шляхів її досягнення; ініціативність передбачає здатність до започаткування змін, встановлення новаторських цілей, до прийняття гнучких рішень і дієвого втілення новацій; стриманість виявляється у здатності утримувати психічні та фізичні прояви; дисциплінованість проявляється в підпорядкуванні власної поведінки правилам та нормам; сміливість – це здатність долати почуття страху та розгубленості; мужність – поєднує сміливість, стриманість, впевненість у собі, вона допомагає йти до мети, не зважаючи на втрати й страждання. Усі ці якості знаходяться в тісному взаємозв'язку і взаємовпливі.

Інтелектуальні якості, як зазначає Н. Мухаметзянова [7], допомагають тренеру знаходити правильні рішення у виховній роботі, обумовлюють ефективність творчості тренера, пошуку ним нових шляхів у навчанні та вихованні. До цих якостей відносять ясність і логічність мислення, його критичність, уяву, винахідливість, дотепність, оперативність мислення, що характеризують здатність тренера швидко знаходити оптимальні рішення завдань, що виникають. Саме інтелектуальні якості дозволяють тренеру швидко орієнтуватись в ситуаціях, які постійно змінюються. Важливу роль відіграє розподіл уваги. Тренер одночасно повинен стежити за багатьма об'єктами та моментами у

своїй діяльності, а також тримати в полі свого зору зміст та форму викладу матеріалу, якістю вправ, які показує, та одночасно постійно стежити за усіма спортсменами.

Психомоторні якості, що впливають на точність виконання технічних прийомів при їх демонстрації найбільш важливі для тренера. Багато вправ, які повинен показувати тренер, вимагають великої фізичної сили, гнучкості, швидкості реакції. Тому тренеру необхідно підтримувати ці якості на належному рівні. Відповідно до наведених аргументів, це вимагає від тренера дотриманням режиму харчування та ведення здорового способу життя.

З переліку особистісних якостей майбутнього тренера Б. Карпушін виділяє як найвагомішу – здатність до творчого мислення і відповідно до творчого підходу до самої діяльності [6, с. 13]. Самостійний творчий пошук, на думку науковця, сприяє становленню професійних умінь і навичок майбутнього тренера, формує їх інтелектуальну сферу, самостійність мислення, здатність приймати обдумані, зважені рішення, прогнозувати майбутнє, будувати адекватний образ «я – професіонал».

Висновки. Отже, успішна діяльність тренера а також високі спортивні показники його вихованців визначається ступенем сформованості професійних якостей, а саме моральних, комунікативних, вольових, інтелектуальних та психомоторних.

Список літератури

1. Волков И. П. Спортивная психология и акмеология спорта. СПб. : Изд-во БПА, 2001. 187 с.
2. Гогунев Е. Н. Психология физического воспитания и спорта : учеб. пособ. для студ. высш. учеб. заведений. Москва : Академия, 2000. 288 с.
3. Сіткар В. І. Психологія фізичного виховання і спорту : навч. посіб. [2-е вид. доп. і переробл.]. Тернопіль, ТНПУ імені Володимира Гнатюка, 2011. 300 с.

4. Сопотницька О. В. Професійна діяльність майбутнього тренера в ігрових видах спорту. *Фізична культура, спорт та здоров'я нації* : зб. наук. пр. Вінниця : Вінницький державний педагогічний університет ім. М. Коцюбинського, 2017. Вип. 3 (22). С. 422-427.

5. Сопотницька О. Характеристика особливостей професійної діяльності тренерів з ігрових видів спорту. *Сучасні тенденції розвитку освіти і науки в інтердисциплінарному контексті* : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (Ченстохова–Ужгород–Дрогобич, 24–25 берез. 2016 р.). Ченстохова – Ужгород – Дрогобич : Просвіт, 2016. С. 396-398.

6. Карпушин Б. А. Педагогика и профессиональная подготовка студентов вузов физической культуры. *Теория и практика физической культуры*, 2001. № 10. С. 11-14.

7. Мухаметзянова Н. В. Особенности профессионально важных качеств будущих учителей физической культуры. *Теория и практика физической культуры*, 2007. № 5. С. 30-32.

Миценко Є. В. ЗАСОБИ ОЦІНКИ РУХОВОЇ ФУНКЦІЇ ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ РОЗВИТКУ	153
Одинець А. О. ХОЛІСТИЧНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ	155
Руденко С. А. САМОКОНТРОЛЬ У ПРОЦЕСІ САМОСТІЙНИХ ЗАНЯТЬ СТУДЕНТІВ-ВОЛЕЙБОЛІСТІВ.....	158
Свертнев О. А. ПІДГОТОВКА ТРЕНЕРА З ФУТБОЛУ В СИСТЕМІ ОСВІТИ ДОРОСЛИХ	162
Середа Н. В. ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ DIGITAL- МАРКЕТИНГОВОГО АУДИТУ В ДІЯЛЬНОСТІ ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ	165
Собко Н. Г., Журба А. О. ВИМОГИ ДО ПРОЯВУ ГНУЧКОСТІ У ХУДОЖНІЙ ГІМНАСТИЦІ	168
Собко Н. Г., Пищиков Д. І. АНАЛІЗ НАПРЯМІВ ДОСЛІДЖЕНЬ НАУКОВЦІВ ЩОДО ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ У БОЙОВОМУ САМБО	171
Сопотницька О. В., Сопотницький Р. С. ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНЬОГО ТРЕНЕРА З ІГРОВИХ ВИДІВ СПОРТУ	174